

Про культуру
рідної мови

Анатолій БОРТНЯК

НЕ ЗАБУВАЙМО,
ЯК НАС ЗВАТИ!

«Ну що б, здавалося, слова...»

Цим емоційним рядком починається один із віршів безсмертного Тараса Шевченка. Пригадуєте!

Ну що б, здавалося, слова... Слова та голос — більш нічого.

А серце б'ється — ожива, Як їх почує! Але ж чим б'ються-окивають ваші серця, добрі люди, коли ви чуєте або читаете мовні покручі, словесні повороти, неокорені висловлювання! І це не тільки в ярмарковій метушні та серед вуличного гамору.

«Слово надається народному депутату Філенко», — оголошував на засіданні українського парламенту головуючий, авторитетна посада якого, за цивілізованими поняттями, передбачає бездоганну культуру, в тому числі мовну. «У мітингу приймали участь...» — констатує кореспондент радіо. «Тому питання про неуміщення цих двох посад піднімалися і депутатами мискради...» — інформувала газета.

На жаль, це далеко не випадкові послання. Згадайте, яким суцільним суржиком «озвучуються» різні збори, пленуми, наради, диспути, мітинги. Якою небагатовимірною фонетикою (типу «дів'ять зведень!») рідкуть слух театральних відвідувачів деякі слуги Мельпомені.

«Людина байдужа до рідної мови», — диктує. Вона швидко своїм еством уже тому, що байдужість до мови пояснюється цілковитою байдужістю до минулого, теперішнього і майбутнього народу! — писав російський письменник Костянтин Паустовський. Та не в нас, українці, чужою мовою захоплювався не один світовий геній, у значній своїй масі (з відомих, звичайно, причин, пов'язаних з багатомовною колонізаторською політикою) поступово перетворюючись на дикунів! Адже багато хто з нас слабо володіє рідною мовою або зовсім її забув чи зрікся, як той персонаж пристрасного вірша Дмитра Павличка:

Ти зрікся мови рідної. Віки Ти йтимеш темніми, як сльота осіння.

Від погляду твого серця й зірки обернуться в сілпе каміння.

Ти зрікся мови рідної. Ганьба Тебе зустріне на шляху вузькому.

Впаде на тебе, нече сніг, журба — й не понесеш нікому!

Ти зрікся мови рідної. Нема Тепер у тебе роду, ні народу.

Чужинця шани ждати не дарма — в твій слід він кине сміх-погорду!

Пригадує з дитинства, що у могому рідному селі на Вівицькому одні з найнедоброзичливіших побаявань, які проривалися в скарках поміж сусідками, було таке: «А щоб ти забула, як тебе звали!».

А що, коли ціла нація, п'ятдесятіадвомильйонний народ, потроху забуває свою назву — власне ім'я! Хто ж то зла сусідка, що так нам наворожила! Чи не кожен третій з нас сьогодні каже: «Україна», «український», «по-українськи», мимоволі чи навмисно вкладаючи в наголос на звукові «а» окрайне звучання. Тоді як за нормами сучасної української мови, в цих словах наголос повинен ставитися тільки на «і», і єдино правильна вимова така: «Україна», «український», «по-українськи». Втім, усі словники російської мови фіксують такий же єдиний наголос. Отже, коли навіть колишній президент колишнього СРСР з найвищої трибуни казав: «український народ», то і він, свідомо чи не свідомо, цим принижував нас.

І люди не приймають, коли спотворюють ім'я. А що вже казати про цілий народ!

Виявляється, БОРОДИ ШКІДЛИВІ!

Московським науковцями дослідженням інституту гігієни були проведені дослідження про вплив борода на здоров'я людини. Виявляється, вона виділяє токсичні речовини: алкалі, бензол, толуол, диметилсульфід і навіть сірководень. Є й інші негативні ефекти, в результаті яких піднімається тиск крові, знижується працездатність. Борода також порушує нормальний теплообмін мозку, що нерідко приводить до облісіння.

Випуск 128-й

Позиції із заданими фіналами завжди привертють увагу шахових аматорів. Таке завершення гри вони знайдуть і в наведеній на діаграмі кінцівці симферопольського майстра спорту Сергія ПОХВАЛОВА. Ось її розв'язок:

1. d5 d4 2. e4 f3 3. e5 f4 4. c4 5. b3 6. c3 a7 4. ab8 f5 5. b1 f4 6. c5 g5 7. hg3 8. f4 e5 9. f5 e6 10. f6 e5 11. d7 f4 12. c8 f3 13. g2 f4 14. b7 1. чорну шапку на h2 взято з полон.

Кінцівка Анастасія УВАРОВА (Севастополь). Вілі: прості 18, 20, 22, 24, 31, 34, 39, 50; чорні: прості 9, 10, 13, 15, 19, 25, 27, 35, 36. Виграш: 1. 34 — 30 2. 22 — 17 3. 24:4 4:7 5 7 — 40 6 50:48

Ярослав ЯЦКІВ, академік НАНУ.

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Викладачка образотворчого мистецтва Ганна Максименко і архітектор Володимир Кірсенко працюють на кафедрі архітектури Кримського інституту природоохоронного та курортного будівництва. Нещодавно Володимир Кірсенко провів відкритий урок-лекцію з основ архітектурної композиції для студентів першого курсу. Відбулося методичне обговорення лекції на засіданні кафедри, яка одногослоно рекомендувала Володимира Анастасієвича на здобуття звання доцента.

Він має велику практику в проектуванні архітектурних споруд. Після закінчення архітектурного факультету Київського інженерно-будівельного інституту працював в Казахстані, потім — архітектором у КримНДПроект, нині викладає, окрім основ архітектурної композиції, ще й архітектурне проектування та топологію житлових будинків.

Ганна Євгенівна не відстає від своїх колег — вона аспірантка Харківського художньо-промислового інституту, який закінчила за фахом графічного дизайну. Вілтку цього року її графіка — офорти та акварелі з філософськими роздумами, навіяні Кримою, експонувалися в польському замку Волновіце під Вроцлавом, мали великий успіх, як і на виставках у Києві, Москві, Торонто, Любліні та інших містах світу.

Текст і світлина Миколи ЛІСОВОГО.

ПОГЛЯД У КОСМОС
З ЄВПАТОРІЇ

Центр далекого космічного зв'язу (ЦДКЗ) розташований поблизу Євпаторії і входить до складу Головного центру виробництва та експлуатації космічних систем (ГЦ ВВКС) Міністерства оборони України. Зараз його називають Західним, а ще й Східним (Усуїрським) та Центральним (Шоломівим під Москвою). З одного боку, вражає масштабність цієї установи та її оснащення засобами радіотехнічними засобами (до складу Євпаторійського центру входить антени з діаметром дзеркала 70 м та 32 м, апаратура прийому та передачі за сигналами з космічних апаратів, траєкторних вимірів, апаратура формування командно-програмної інформації та інші засоби наземної космічної інфраструктури). З другого боку, це до розпаду СРСР було ясно, що перспективи космічної програми вимагають значної модернізації радянських станцій далекого космічного зв'язу, в тому числі Євпаторійської.

Сьогодні через складне економічне становище в Україні, політичні та деякі амбіційні перешкоди між Україною та Росією щодо спільного використання Євпаторійського центру така модернізація у повному обсязі стає практично неможливою. Хоча цього вимагають інтереси справи, адже центр має надзвичайно складні та відповідальні аспекти космічної діяльності, виконання котрих під силу тільки висококваліфікованим спеціалістам.

Незважаючи на всі наші негаразди, в Євпаторії є такі спеціалісти. Це перш за все військовий науково-технічний персонал ГЦ ВВКС та інших установ України, висококваліфіковані фахівці НВО ім. Лавочкіна та НДІ космічного приладобудування (НДІ КП) з Москви. Своїм інтересом між цими організаціями виступають два спільних українсько-російських підприємства, що забезпечують можливість виконання космічних програм Росії та України.

Що насторожує?

До цього часу остаточно не визначено порядок підлеглості ГЦ ВВКС. Передбачуване (за чутками) 30-відсоткове скорочення чисельності ГЦ ВВКС може викликати непрогнозовані наслідки.

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Військово-космічних сил Росії від широкомасштабної співпраці з українськими колегами морально впливає на деяких військових. Немає відпрацьованих міждержавних актів, які б регулювали відносини між Україною та Росією у використанні Євпаторійського центру (зараз певна рівновага підтримується завдяки дружнім стосункам між працівниками різних установ України та Росії).

Для чого Росії Західний ЦДКЗ? Проголосивши концепцію самодостатньої космічної держави, Росія прагне створити всі елементи космічної інфраструктури на власній території. Але там розуміють, що виконання таких міжнародних космічних програм, як Інтербол, МАРС-96, Спектр (а Росія стала їх правонаступником від колишнього СРСР), неможливе без використання Євпаторійського центру. Україна тою чи іншою мірою також бере участь у цих проектах. Це і визначає політику Російського космічного агентства по відношенню до ЦДКЗ в Євпаторії та прагнення зберегти тут свою присутність.

Чого хоче Україна?

На базі ГЦ ВВКС МО України планується створити Центр керування полетами, наземний комплекс керування космічними апаратами та пункт збору та обробки наукової інформації з різних космічних проектів (міждержавної та національної програми космічних досліджень).

Зараз у Євпаторії йде підготовка до управління першим українським супутником «Січ».

А що в перспективі?

На це питання чекають відповідей від урядовців та науковців. Є пропозиції ГЦ ВВКС підпорядкувати і Національному космічному агентству України, яке відповідає за реалізацію космічної програми України, Центру в Євпаторії надати статус міжнародного, запустивши до його діяльності крім Росії, інші держави, та використовувати комплексно для космічних та наземних астрономічних досліджень.

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

Категорична

ПРОГРАММА ТЕЛЕВИДЕННЯ

Понеділок, 13 ноября

УТ-1

7.00 Анонс-клип.
7.05 Мир за вчора.
7.15 І тільки музика.
7.25 Анонс-сенс.
7.45 Добре утро, Украина.
8.45 Експрес-інформ.
9.00 "1 + 1". Война наркоманів. 2 серия.10.00 Свічадо.
10.30 Телевидение о телевидении.
10.50 "1 + 1". Мистический триллер "Пробуждение из мертвых" (США).12.40 М/ф.
13.00 УТН.
13.10 Кіножурнал.
13.40 "1 + 1". Комедия "Венок из маргариток" (Франция).15.40 "Все -- всем".
17.00 УТН.
17.10 Наше время.
17.15 М/ф "Фантадром".
17.25 "Дюймовка" — праздник юности.17.55 Силуэты.
18.25 Танцы, танцы...
18.55 М/ф.
19.05 Золото скифов.
19.15 І тільки музика.
19.25 Д/ф.
19.45 Приватизация: опыт, проблемы.20.00 УТН.
20.15 Игры златоков-95.
20.45 "1 + 1". Телесериял "Корольство". 1 серия (Дания).21.45 Спокойной ночи, дети.
22.00 УТН.
22.15 "1 + 1". Х/ф "Волшебный стрелок" (Канада).0.40 Программа ТВ.
0.50 Експрес-інформ.
1.05 УТН.
1.15 Х/ф "Секс-сказка".

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНН.
9.15 Окина. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.9.50 Грани.
10.20 Д/ф "Дикий юг".
10.50 Программа "М".
11.10 Хронограф.
11.30 Санта-Барбара.
12.20 Д/ф "Гренландский тюлень".12.40 Школьный экран.
13.00 Телеанонс.
13.10 М/ф "Кенди".
13.35 Х/ф "Мираж". 1 серия.
14.50 Окина. Новости.
15.00 Х/ф "Океан". 1 серия.16.30 Концерт ансамбля им. П.Вирского.
16.55 Погода.
17.50 Видеотекст.
18.00 ТНН.
18.20 Барельеф.
19.20 "Христианство, гуманизм, здоровье".19.50 Дворцы Южнобережья.
20.25 Видеотекст.
20.35 Ветераны среди нас.
21.05 "Кремль".
21.35 "Киновек".
0.00 Барни Барнато. 7 серия.1.00 СІТ.
1.15 Х/ф "Место встречи изменить нельзя". 2 серия.

"ЧЕРНОМОРСКАЯ"

18.00 М/ф.
18.30 Муз.миск.
18.45 Телегазета.
19.00 Маримар (30 серия).
19.30 "Против течения" (10 серия).20.20 "Скоренички".
20.50 Х/ф "Грех в наследство".
22.00 Телегазета.
22.55 Х/ф "Дознание пилота Пиркса".

ОРТ

6.00 Телеурт.
9.00 Новости.
9.15 Тропиканка.
16.20 Выборы: программа кандидата.18.20 "Тропиканка".
19.05 ВББОР-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
19.55 "Хиала-центр" предлагает.20.00 "МЫ".
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 Х/ф "Викороти воронов".
23.45 Музобоз.
0.40 Твин Пикс.

УТ-1

7.00 Анонс-клип.
7.05 Мир за вчора.
7.15 Агромагазин.
7.25 Анонс-сенс.
7.45 Добре утро, Украина.
8.45 Експрес-інформ.9.00 Корольство. 2 серия.
10.00 Финансовое обозрение.
10.15 І тільки музика.
10.45 Х/ф "Война Мерфи" (США).12.35 Силуэты.
13.00 УТН.
13.10 Бюгемма.
13.30 Мелодия-95. V тур. 2 часть.14.10 Д/ф "Воспоминание".
14.30 Станции.
15.40 "Все -- всем".
17.00 УТН.
17.10 Наше время.
17.15 М/ф "Фантадром".17.25 Анонс-сенс.
17.50 Добре утро, Украина.
18.30 "Тысяча и одна ночь". Балет.
19.15 "Приватбанк: слово — киномат".20.00 УТН.
20.15 Таврические игры.
20.35 Спорткурьер.
20.45 "Корольство". 3 серия.
21.45 Ура! На добраноч, дети.
22.00 УТН.
22.40 "Укроттот".22.50 "1 + 1". Комедия "Главный министр" (США).
0.30 Программа ТВ.
0.40 Експрес-інформ.1.05 Баскетбол. Украина — Хорватия.
2.35 17-мигновий Витебского лета. 1 серия — "Интрадукция".

ОРТ

6.00 Телеурт.
8.25 ВББОР-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 Тропиканка.
16.20 Выборы: программа кандидата.18.20 "Тропиканка".
19.05 ВББОР-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 "Тыщи помини...". Ю.Богатырев. Часть 2.20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 Футбол. Отборочный матч чемпионата Европы. Россия — Финляндия.
23.40 Муз. программа.0.10 Спорт-клуб.
1.05 Твин Пикс.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНН.
9.15 Окина. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.9.50 Грани.
10.20 Д/ф "Дикий юг".
10.50 Программа "М".
11.10 Хронограф.
11.30 Санта-Барбара.
12.20 Д/ф "Гренландский тюлень".12.40 Школьный экран.
13.00 Телеанонс.
13.10 М/ф "Кенди".
13.35 Х/ф "Мираж". 3 серия.
14.50 Окина. Новости.
15.00 Х/ф "Океан". 2 серия.16.35 Д/ф "На кладбище расстрелянных иллюзий".
17.50 Видеотекст.
18.00 ТНН.
18.20 Барельеф.
19.20 "Христианство, гуманизм, здоровье".19.50 Дворцы Южнобережья.
20.25 Видеотекст.
20.35 Ветераны среди нас.
21.05 "Кремль".
21.35 "Киновек".
0.00 Барни Барнато. 7 серия.1.00 СІТ.
1.15 Х/ф "Место встречи изменить нельзя". 2 серия.

"ЧЕРНОМОРСКАЯ"

18.00 М/ф.
18.30 Муз.миск.
18.45 Телегазета.
19.00 Маримар (32 серия).
19.30 Х/ф "Чистая страница".
21.20 Телегазета.21.35 Х/ф "Невероятное приключение".
22.00 Телегазета.

Пятница, 17 ноября

УТ-1

7.00 Анонс-клип.
7.05 Мир за вчора.
7.15 Агромагазин.
7.25 Анонс-сенс.
7.45 Добре утро, Украина.
8.45 Експрес-інформ.9.00 Корольство. 4 серия.
10.00 Финансовое обозрение.
10.15 І тільки музика.
10.45 Х/ф "Конвой" (США).
13.00 УТН.
13.10 Футбол. "Шахтер" — "Черноморец".14.40 Муз.фильм.
15.40 "Все -- всем".
17.00 УТН.
17.10 Наше время.
17.15 Колокола Чернобыля.
17.45 Муз. программа.18.45 Приватизация: опыт, проблемы.
19.00 М-Обсерватория.
19.30 Близко к делу.
20.00 УТН.
20.15 Пятый угол.
20.45 "Корольство". 5 серия.21.45 Спокойной ночи, дети.
22.00 УТН.
22.45 "1 + 1". Х/ф "Плохие ребята".
0.40 Программа ТВ.0.50 Спорткурьер.
1.00 Експрес-інформ.

"ЧЕРНОМОРСКАЯ"

1.25 Вояки звезд.
1.55 Все о кино. Часть 1.
2.25 17-мигновий Витебского лета. 2 серия — "Визитка".

ОРТ

6.00 Телеурт.

Четверг, 16 ноября

УТ-1

7.00 Анонс-клип.
7.05 Мир за вчора.
7.15 Агромагазин.
7.25 Анонс-сенс.
7.45 Добре утро, Украина.
8.45 Експрес-інформ.9.00 Корольство. 3 серия.
10.00 Концерт МСМ.
10.55 Х/ф "Главный офис" (США).
12.35 П.Чайковский. Увертюра-фантазия "Ромео и Джульетта".13.00 УТН.
13.10 Польша.
13.35 Баскетбол. Украина — Хорватия.
15.40 "Все -- всем".
17.00 УТН.
17.10 Наше время.17.15 М/ф "Яйцо динозавра".
18.00 К-100-летие радио.
19.00 Концерт хора им. П.Майбороди.
19.45 Финансовое обозрение.
20.00 УТН.20.15 Футбол плюс.
20.45 "Корольство". 4 серия.
21.45 Спокойной ночи, дети.
22.00 УТН.
22.45 "1 + 1". Прикл. фильм "Конвой" (США).0.40 Программа ТВ.
0.50 Експрес-інформ.
1.05 Наше время.
1.25 УТН.
1.35 Футбол. "Шахтер" — "Черноморец".

ОРТ

6.00 Телеурт.
8.25 ВББОР-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 Тропиканка.
16.20 Выборы: программа кандидата.18.20 "Тропиканка".
19.05 ВББОР-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
19.55 "Хиала-центр" предлагает.20.00 "МЫ".
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 Х/ф "Викороти воронов".
23.45 Музобоз.
0.40 Твин Пикс.